

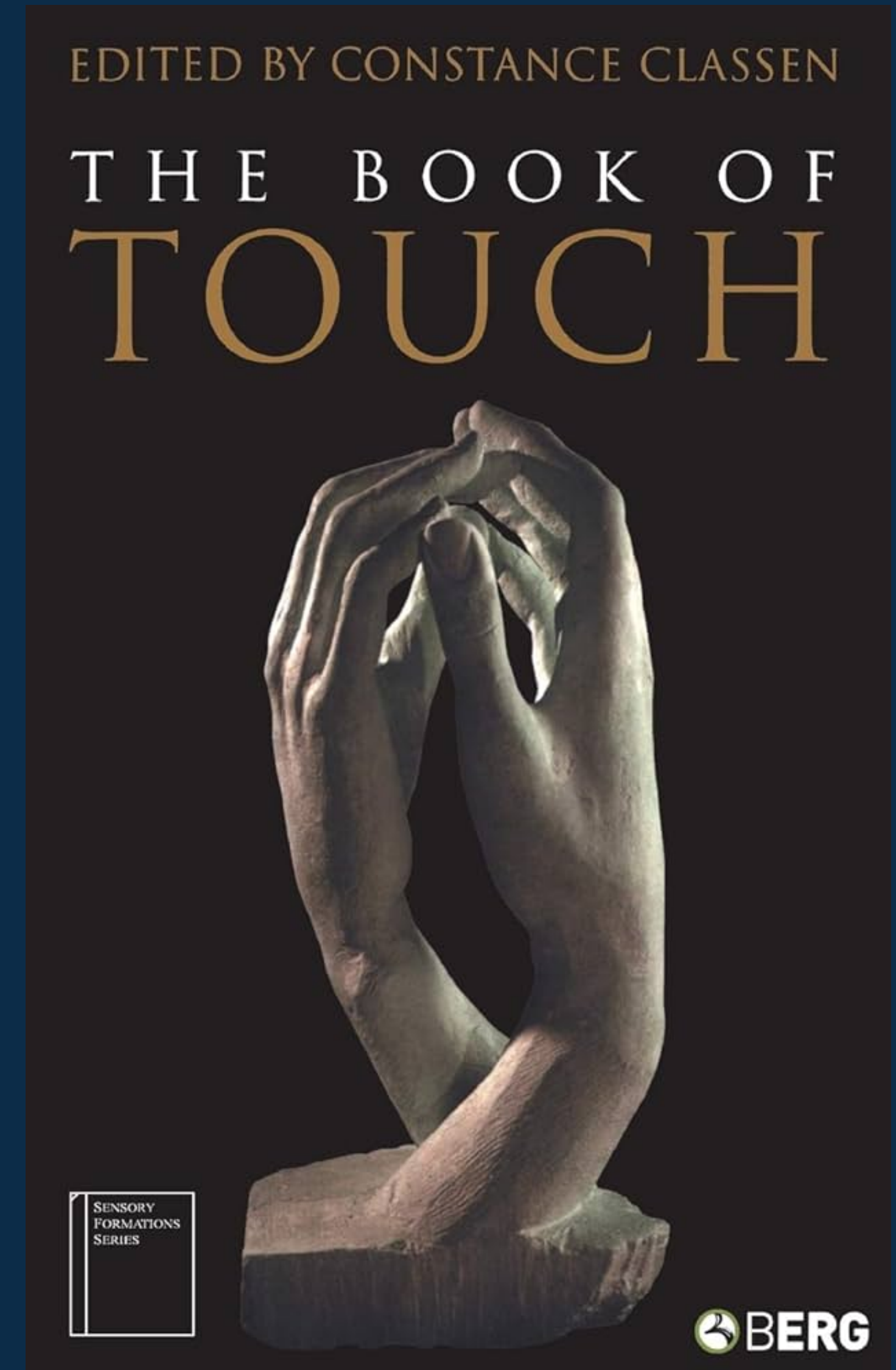
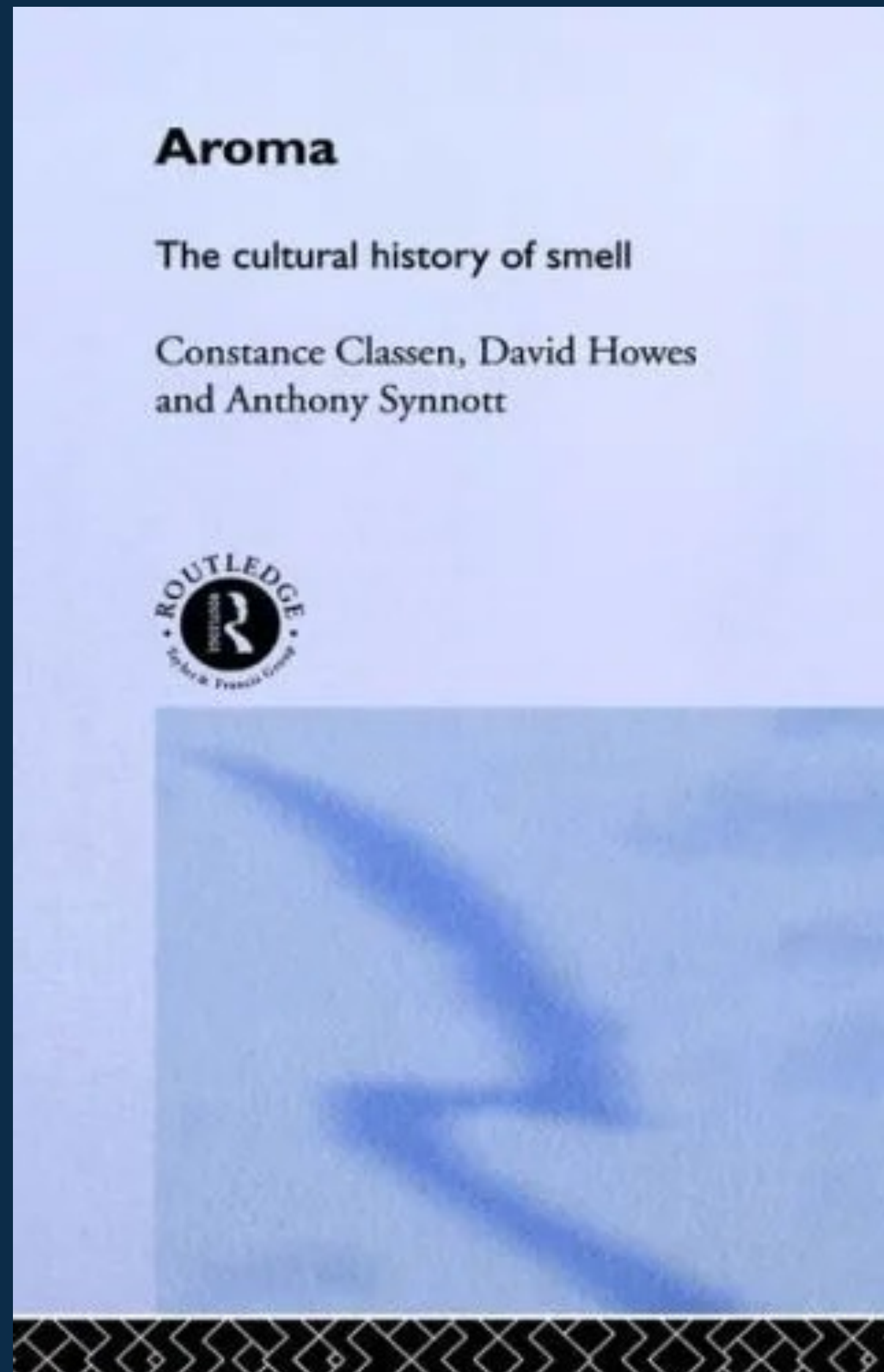
6.02.24 - הריח של האחר

Constance Classen, "The Odor of the Other"

Worlds of Sense

Exploring the senses in history and across cultures

Constance Classen

Constance Classen

[Home](#) \ [Members](#) \ Constance Classen

Constance Classen is a cultural historian specializing in the History of the Senses. Her latest works include *The Deepest Sense: A Cultural History of Touch* (University of Illinois Press 2012), *Ways of Sensing: Understanding the Senses in Society* (Routledge 2013, co-authored with David Howes) and *The Museum of the Senses: Experiencing Art and Collections* (Bloomsbury 2017). She is also the general editor of the six-volume *Cultural History of the Senses* set (Bloomsbury 2014). Her earlier works include *The Color of Angels: Cosmology, Gender and the Aesthetic Imagination* (Routledge, 1998), *Worlds of Sense: Exploring the Senses in History and across Cultures* (Routledge, 1993), and *Aroma: The Cultural History of Smell* (Routledge 1994, co-authored with David Howes and Anthony Synnott).

Centre for Sensory Studies

Members

Labs and Teams

Upcoming Events

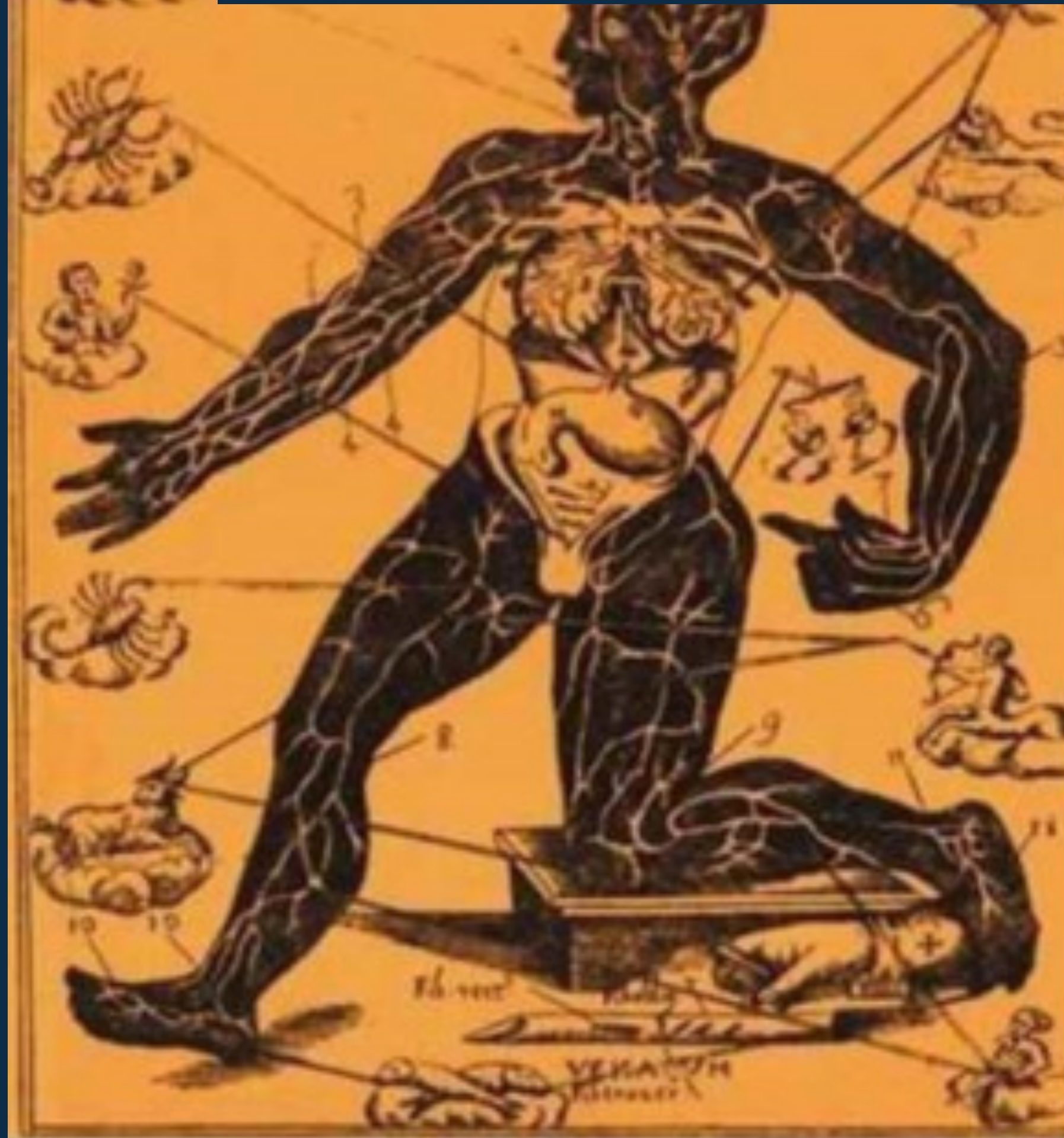
Occasional Papers

THE BODY SOCIAL

Symbolism, Self and Society

Anthony Synnott, "A Sociology of Smell" (1991)

ANTHONY SYNNOTT

1993

Aroma

The cultural history of smell

Constance Classen, David Howes
and Anthony Synnott

1994

1/ Olfaction is so often 'overlooked,' a phrase which describes the hegemony of sight, and which is part of the problem of olfaction; **2/** it is often subliminal or, in Tom Robbins' (1984) word, 'magical'; **3/** it is highly personal: an olfactory 'consumption' of the other; **4/** it is physiologically direct; **5/** it triggers memories; **6/** and also emotions; **7/** and modifies behaviour; but **8/** and [...] olfaction is also a moral construction of reality.

(Synnott 438)

I should clarify at the outset that what I am attempting to demonstrate is how people think about odours, i.e. in **metaphorical** and **symbolic** terms, not the odours themselves. The **odours themselves are intrinsically meaningless.**

(Synnott 443)

The Odor of the Other: Olfactory Symbolism and Cultural Categories

CONSTANCE CLASSEN

This essay looks at a variety of ways in which social categories are constructed and conveyed by olfactory codes in different cultures. The importance of olfactory symbolism in the West and elsewhere has been brought out by a number of recent works that have examined aspects of such symbolism within specific societies.¹ Nonetheless, the subject is still one that remains largely overlooked and uninvestigated by anthropologists and scholars of culture.

By exploring the ways in which olfactory symbolism is used to express themes of identity and difference in diverse cultures, including that of the West, I hope to show here the extent to which olfactory codes pervade classificatory thought, not only in “exotic,” highly olfactory-conscious societies, but even in our rather “deodorized” Western society. To this end I will bring together examples of such symbolism from a wide variety of cultures. At the same time,

מטילדה סראו

טוהר המידות של קקינה

מאיטלקית: שירלי פינצי לב

ספריית הר-הצופים
למדעי הרוח והחברה

2018-05-21

תשע נשמות

MATILDE SERAO

LA VIRTÙ

DI CHECCHINA

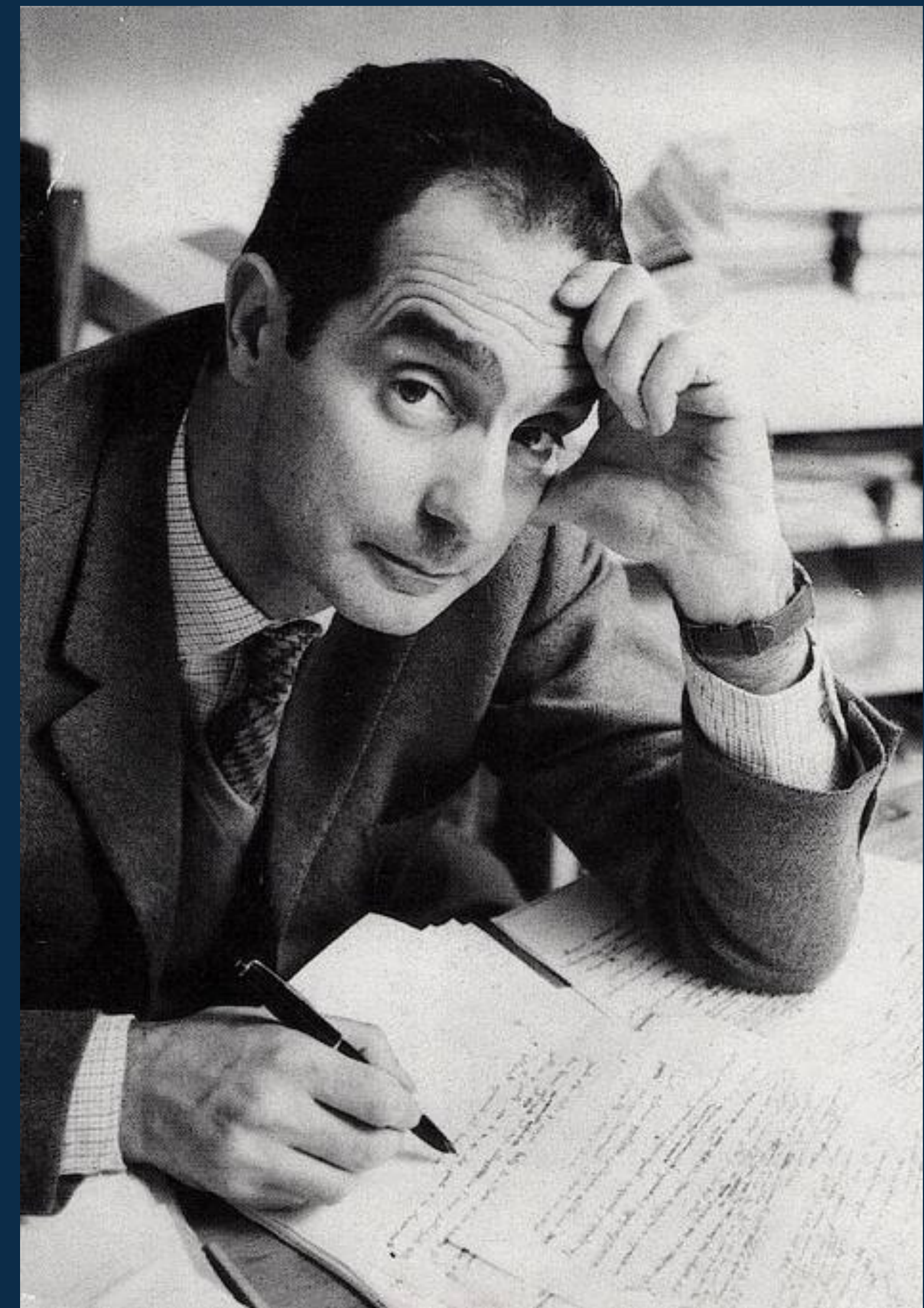
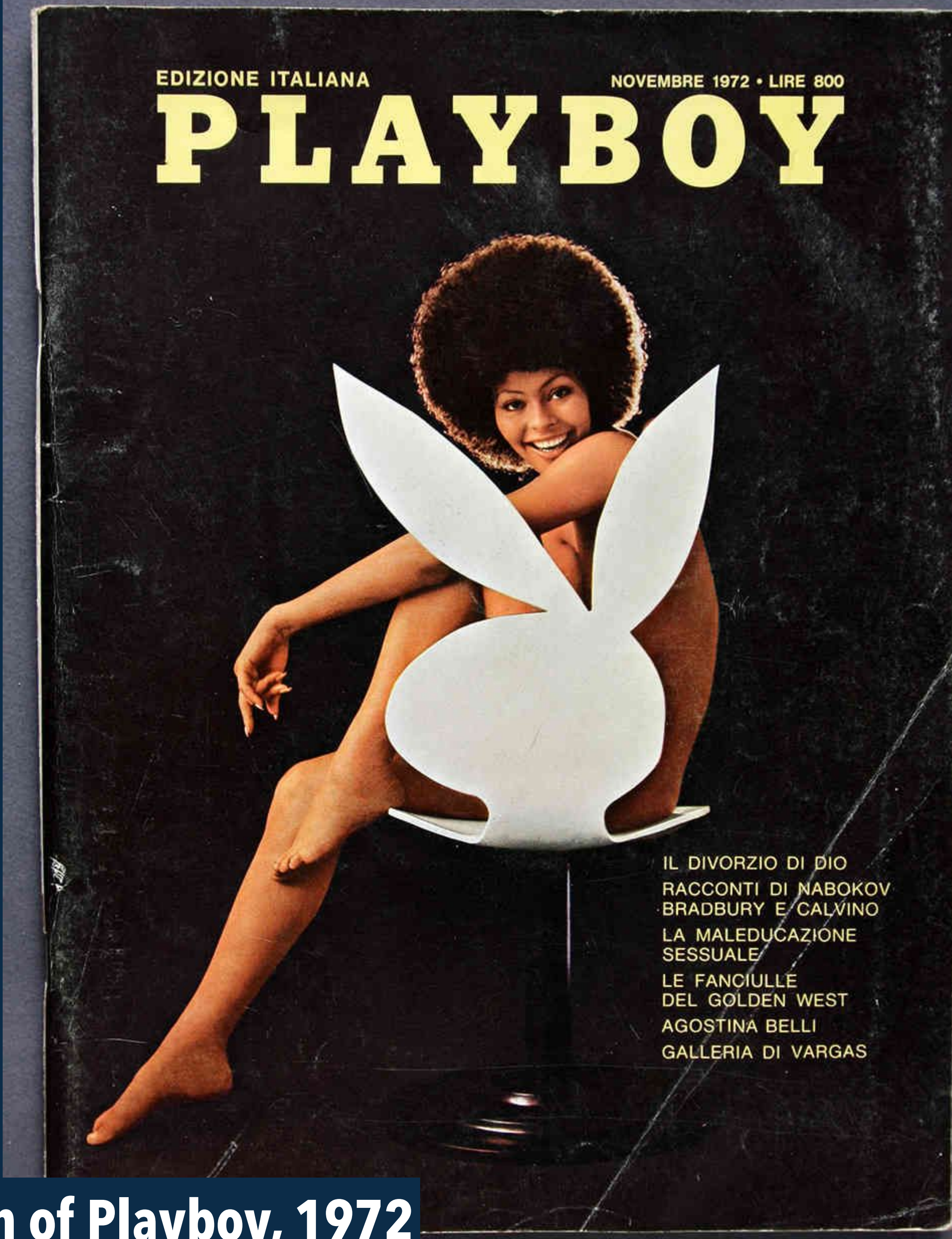
CATANIA

NICCOLÒ GIANNOTTA, EDITORE

1884.

1986

**Italo Calvino
(1923-1985)**

First Italian Edition of Playboy, 1972

באיזה מקורות משתמש קלסון? מדוע וכיצד?

איזו שימוש עושה קלסן במקורות
אנתרופולוגיים?

איזו שימוש עושה קלסן במקורות ספרותיים?

מה מאפיין את המקורות **המערבים**?

מה מאפיין את המקורות **הלא מערבים**?

מה נחשב אצל קלסן כמערב?

באיזה סוגים של ריח מדובר?

- ▶ **Human Other**
- ▶ **Natural Other**
- ▶ **Mechanical Other**
- ▶ **Supernatural Other**

איזזה קשר יש, לפי קלסון,
בין ריח לבין סדר?

**The foul odor can
invade one,
the fragrant odor,
absorb one.**

(Classen 160)

The very ability of odor to break down barriers, which renders it so dangerous in one regard, however, also makes it a powerful force for integration.

(Classen 160)

האם טענתה של **קלסן** סותרת או מתכתבת
עם הטענה של **קלר** – שהערוך שמיוחס לריח
ספציפי מגיע ממקום של **רגשות**? (עמ' 160)

It is not only the strong emotional appeal of smell that makes odors useful for classifying others, but also the fact that it can be perceived at a distance and does not require intimate contact to be experienced. Thus, to label a group “foul,” one does not need to

האם טענתה של קלסן סותרת או מתכתבת עם הטענה של קלר – שהערך שמיוחס לריח ספציפי מגיע ממקום של רגשות? (עמ' 160)

Not only do societies differ with regard to the importance they accord to smell, they also differ as to the qualities they ascribe to it. For instance, in the West, perhaps because of its exclusion from the realm of the intellect, smell is particularly associated with the memory and the emotions (Almagor 1990). A popular illustration of this association, celebrated by Proust in *Remembrance of Things Past* (1932–1934), is the rush of childhood memories that can be brought on by smelling an odor connected with one's childhood.

האם טענתה של **קלסן** סותרת או מתכתבת
עם הטענה של **קלר** – שהעורך שמיוחס לריח
ספציפי מגיע ממקום של **רגשות**? (עמ' 160)

The Desana of the Amazon, in contrast, hold that smell, far from being evocative of personal memories, contributes to rendering a personal memory unnecessary. The reason for this is that odors, along with other sensory stimuli, are comprehensively encoded with social norms by the Desana and so constitute a collective store of knowledge (Classen 1990a:728–729). “It is not necessary to remem-

municative and functionally the same” (Herz 2007, p. 15). That smell and emotions are “functionally the same” means that there are striking similarities between how both odors and emotions motivate behaviors. It has been said that “More than any other sensory modality, olfaction is like emotion in attributing positive (appetitive) or negative (aversive) valence to the environment” (Soudry et al. 2011, p. 21). Humans use olfactory information mainly to evaluate food, locations, and other humans (Stevenson 2009). These evaluations result in changes in affec-

עמ 5 קלר

Olfaction is often considered the most animalistic and primitive of our senses. Odor stimuli induce desires, emotions, and physiological responses that make us respond to certain smells in automatic ways.

Desire is powerless to intervene. In contrast, it is difficult to talk about

עמ 117 קלר

tional response to spoiled meat that is stronger than hunger is crucial for an adaptive, odor-guided, behavioral response. The connection between olfaction and emotion is so close that Rachel Herz wondered “whether we would have emotions if we did not have a sense of smell; *I smell therefore I feel?*” (Herz 2007, p. 14). Herz’s thoughts mirror those of Plato, who wondered whether we would have reason without vision and those of Michael Tomasello, who wondered whether we would have language without vision. Summarizing the different relations between perceptual modalities and cognitive processes, Trygg Engen wrote: “Functionally, smell may be to emotion what sight or hearing is to cognition” (Engen 1982, p. 3).

מהי מידת התכתבות של טענותיהם של **קלסן**
וקלר בשני **הסיפורים**?

השולחן, הוא קד והציע את זרועו לגברת. היא הריחה את
הבושם העדין שהזליף, אולי על השיער, אולי על הממחטה:
בושם קליל ומתוק: נדמה לה שהוא מרוח על שפתיה, כמו
טעם של סוכריות. למען האמת, מהרגע הראשון סבלה

עמ 129 סראו

"לא, מדאם, בהן־צדקי, לא מדובר בזה," הצלחתי לומר.
"הדבר שעלי למצוא איננו בושם שיתאים לאישה מופרת לי! אני
מחפש דווקא את האישה: אישה שרק את הבושם שלה אני
מכיר!"

עמ 11 קלוונו

בני הלהקה יודעים דווקא באמצעות האף מי שייך ללהקה ומי לא שייך ללהקה, הנקבות של הלהקה מדיפות ריח מסוים והוא ריח הלהקה, וחוץ מזה כל נקבה יש לה ריח משלה שמבדיל בינה לבין שאר הנקבות, במבט ראשון אין הרבה בינינו לבינן, כולנו עשויים באותה צורה ממש וחוץ מזה מה פתאום לתקוע מבטים ארוכים כל־כך, אבל הריח דווקא כן, כל אחד יש לו ריח שונה מלאחרים, הריח אומר לך מייד בלי טעויות מה שאתה צריך לדעת, אין מילים או ידיעות מדויקות יותר מאלה שקולט האף. בעזרת האף הבחנתי שיש בלהקה נקבה שונה מיתר הנקבות, שונה מיתר הנקבות בשבילי ובשביל האף שלי, ורצתי ובלשתי את עקבותיה בעשב, וחרחתי באף שלי את כל הנקבות שרצו לפני בתוך הלהקה מול האף שלי, והנה מצאתי אותה, הנה היא שקראה לי בְּרִיחה בין כל שאר הריחות, הנה באף אני שואף לריאותי את כל־כולה את קריאת האהבה שלה. הלהקה עוברת

tion of women as (1) sluts or prostitutes, (2) maidens, wives, or mothers, and (3) seductresses, prevalent in Western tradition, for example, has a corresponding olfactory classification.

Sluts (this term can allude to prostitutes, but refers more generally to women who are slovenly or morally lax) and prostitutes are identified with stench. The Spanish term for a whore, *puta*, in fact, is based on the Latin word for putrid, as are similar terms in other modern Latin languages. This stench is the metaphorical product

וְלִמְנַחֵם עֵין הַקְּבִיטָה וְהוּא עֹמֵד עַל אֵין מִן הַחַיִּים בְּמִדְוָה עֲבוּר
שְׁגִירַת הַצָּאֵר... הֵנָּה תַּעֲרוּבַת שְׁאֵנִי מְכִינָה בְּהִזְמַנָּה שְׁתֵּי לְקֻחוֹת
בְּלִבָּד: נְסִיכַת בְּאֶדְן־הוֹלֶשֶׁטִיין וְהַפְּרוּצָה קְאָרוֹל... אֲשֶׁר לְתַמְצִית
לַעֲנָה זֹו, אֲנִי זֹוכֶרֶת כָּל גְּבִירָה מִהַגְּבִירוֹת שֶׁקִּנּוּ אוֹתָהּ פַּעַם אַחַת,
אֲךְ לֹא חֲזָרוּ לְקִנּוּתָהּ: נִרְאָה שִׁישׁ לֵה הַשְּׁפָעָה מִדְּכֹאֵת עַל
הַגְּבִירִים.”

עמ 12 קלוינו

If the olfactory delicacy of the upper class was due to the fineness of its sense of smell, the olfactory promiscuity indulged in by the working class was reputed to be the result of a dull sense of smell. As a Victorian perfumer explains:

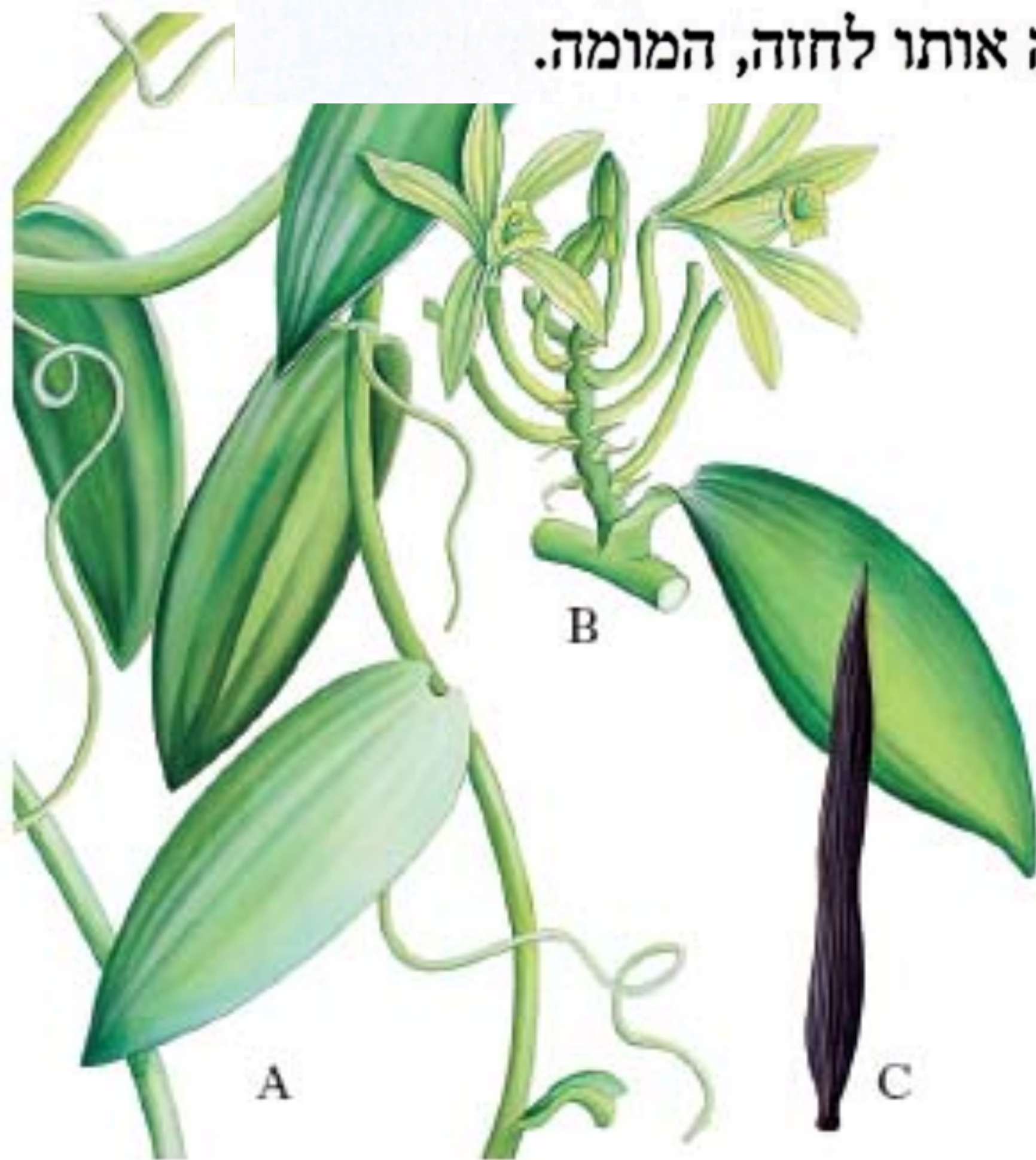
Among the lower orders, bad smells are little heeded; in fact, “noses have they, but they smell not”; and the result is, a continuance to live in an atmosphere laden with poisonous odours, whereas anyone with the least power of smelling retained shuns such odours, as they would anything else that is vile or pernicious. [Piesse 1891:32]

As these citations make plain, the working classes’ apparent proclivity for “disreputable” odors was considered an index of its propensity for all else that was disreputable. As is also evident, these olfactory class distinctions were not thought to be based on mere social circumstances, but rather on fundamental differences in the quality of the sense of smell, itself, between the classes.

IV.

Al mattino seguente il marchese d' Aragona mandò alla signora Primicerio un mazzo di rose bianche e di vainiglia. Toto era uscito. Checchina si faceva pettinare da Susanna: aveva gli occhi socchiusi e le labbra sbiancate, come chi ha mal dormito. Si fisava nello specchio , senza ve-

בבוקר המחרת שלח המרק'ז מאַרגונה זר ורדים לבנים ופרחי וניל לגברת פרימיצ'ריו. טוטו כבר יצא. סוזנה סקרה את קקינה: עיניה עצומות למחצה ושפתיה חיוורות, כמי ששנתו היתה טרופה. היא נעצה מבט במראה בלי לראות את עצמה, כחולמת בהקיץ: כשראתה את הזר, נבוכה, הניחה אותו בחיקה, הצמידה אותו לחזה, המומה.

Mentre Susanna si attardava, di là, Checchina con la faccia china sul mazzo delle rose, pensava a quello che avrebbe scritto al marchese: era presa dalla vergogna di non saper scrivere bene, di far qualche grosso errore di ortografia. Era da tanto tempo che non scriveva più una lettera: e il marchese, sicuramente, doveva ricevere di mirabili bigliettini da quelle fantastiche principesse, sue parenti. Esse dovevano scrivere su quella fine carta che pare raso, che Isolina ci si rovinava a comprarne una scatola, una carta che odora di buono, come tutte le cose di questa gente nobile e ricca. Ella, Checchina, non aveva carta, salvo quei larghi fogli da ricetta, di suo marito, che portavano per inte-

בזר הוורדים, וחשבה מה תכתוב למרקیز: היא התביישה שאינה יודעת לכתוב יפה, וחששה לעשות טעות כתיב איומה. זמן רב כבר לא כתבה מכתב: והמרקیز בוודאי מקבל פתקים נפלאים מהנסיכות, הקרובות שלו. הן בוודאי כותבות על נייר עדין שנראה עשוי מסאטן. איזולינה היתה מוכנה להרוג את עצמה כדי לקנות קופסה של נייר כזה, מבושם כמו כל הדברים של האצילים והעשירים. לה, לקקינה, לא היה נייר, פרט לגיליונות גדולים של מרשמים השייכים לבעלה, ועליהם הכותרת: אנטוניו פרימיצ'ריו רופא-מנתח, ייעוץ בין אחת לשלוש, רחוב בופלו: דפים גדולים שמסריחים מחומצה קרבולית, כמו כל דבר של טוטו, כמוה עצמה, קקינה, שמדי פעם רחרחה את שרוולי שמלתה וגילתה שם שאריות של הריח הרע.

il pettine nella foltezza dei capelli bruni. Checchina, fra le palpebre semichiusse, seguitava a guardare i fiori, a seguire il sottile traforo della lieve carta che li circondava.

— Dove lo vuol mettere quel mazzo?

— Qui...

— Stia attenta che la puzza dei fiori fa male al capo. Glielo avverto, perchè una signora dove ero a servizio, ne prese un mal di testa, uno sturbo da morire.

— Allora li metteremo in salotto.

— E dove li farà bagnare? Non ci sono vasi.

— In un bicchiere...

— Sono tutti troppo piccoli...

להביט בפרחים, המשיכה להביט בחירי הנייר הדקיק
שעוטף אותם.

"איפה את רוצה לשים את הזר?"

"כאן..."

"תיזהרי שלא תחטפי כאב ראש מהסירחון של הפרחים.

אני יודעת, כי עבדתי אצל גברת שנתקפה כאב ראש
מפרחים, משהו קטלני."

"אז תשימי אותם בסלון."

"ובמה לשים אותם? אין אגרטלים."

"בכוס.."

"כולן קטנות מדי..."

"נכון," רטנה בעלת הבית, מושפלת, "הן קטנות מדי."

"תקשיבי," ענתה סוזנה, "יש לי עצה קדושה בשבילך.

הדבר הכי טוב שאת יכולה לעשות זה לשלוח את הפרחים
למדונה אימקולטה בכנסיית סנט אנדראה דלה פרטה. אם

raccolta, ella pensava che dovesse essere di bello, di confortante quel nido caldo, ombroso, profumato, dove si affondava nella piuma e non si udivano rumori. Le ronzava nella testa la voce di lui, così soave, così soave, mentre le parlava.

Nel dormiveglia, pensando, sognando, le pareva udire di nuovo quella voce profonda, toccante, carezzevole, che alle più dolci parole dava una intonazione musicale: le pareva di respirare nell'aria, intorno a sè, quell'odore fresco, quasi giovanile, di violetta. — Una scossa nervosa la fece trasalire, le fece aprire gli occhi: tremava dal freddo, ora, in quella oscura stanza da pranzo, con quella umidità di novembre. Le mani bru-

השחורה, כמו קילוח דם: ידיה של קקינה נחו בחיקה ללא תנועה. צמרמורות קור איטיות פילחו את גופה והכובד הכריע את ראשה. כפות רגליה הנעולות מגפיים סגולים ישנים הקשיחו על המרצפות המחוספסות של פינת האוכל: היא קירבה אליה כיסא והניחה אותן על מושב הנצרים. היא רצתה כל כך להשתרע על ספה ארוכה ורכה מבד משי חלק לגמרי המרשרש בעדינות, ולהשקיע את כפות רגליה בשטיח רך וחם. אותה רכות מלטפת שהוא דיבר עליה: היא שקעה בנמנום עגמומי, עטופה כולה בחלוק צמר, וידיה מצטנפות בשרוולים הארוכים כדי להתחמם, ראשה מונח על החזה, מכורבלת כולה, וחשבה כמה נחמד ונעים יהיה באותו קן חם, אפלולי ומבושם שבו שוקעים בפוך ולא שומעים רעשים. בתוך ראשה זמזם קולו, ענוג כל כך, ענוג כל כך, כשדיבר אליה.

בתוך הנמנום החולמני והמהורהר נדמה לה שהיא שומעת שוב אותו קול עמוק, מרגש ומלטף, שהמוזיקה מתנגנת בו במילים המתוקות ביותר; נדמה לה שהיא נושמת לתוכה מהאוויר את ריח הסיגליות הטרי, כמעט כמו ניחוח נעורים. עווית עצבים הקפיצה אותה, והיא פקחה את עיניה: עתה רעדה מקור בפינת האוכל האפלה בלחות של נובמבר. כפות ידיה צרבו, זרועותיה כאבו, רגל אחת

מי האחר בסיפורים?

כיצד הופיכים להיות האחר?

One can become other not only through contact with others, but also through a change in one's social status, which often produces a corresponding change in one's olfactory status (and vice versa). In

"olfactory reversal"

עמ 154 קלסן

(Classen 152)

מהי מידת הרלוונטיות של **הציר הבינארי**
(ריח טוב/רע, ריח אטרקטיבי/דוחה)
שמציעה **קלסן** לסמליות של ריח האחרות
בשני הסיפורים?

themselves others.

The association between stench and death found among the Warao is common to many societies in which death and the dead are accorded a foul odor. The origin of death, in fact, is attributed in one way or another to a foul odor in many traditions. The Uduk of Sudan say that, originally, people resurrected from the grave.

עמ 150 קלסו

והחבושות ברטיות שבתוך ארון המתים הפתוח המרופד בכד חלק, כאילו יופיין עדיין מסרב למות על אף השחתת תויהן, אך אני כן מזהה את יסוד הבושם, את בת-קולו של הבושם שאינו דומה לשום בושם אחר, ואשר כבר הספיק להתמזג עם ריח המוות, כמו לא היה אפשר להפריד ביניהם מעולם.

הייתי רוצה לפנות בשאלה לאחד האנשים האלה, אבל כולם אינם מוכרים, אולי נכרים: אני נעמד ליד גבר מבוגר, הנכרי מכולם לפי חזותו, אדון בעל פרצוף ירקרק, החובש תרבוש אדום והלובש מקטורן־זנבות שחור, ניצב שקוע בהרהוריו ליד ארון המתים; אני אומר בלחש אך בבירור, ובלי לפנות לאדם מסוים: "מוזר לחשוב שהלילה בחצות היא רקדה, והיתה היפה מכולן בנשף..."

האיש בעל התרבוש אינו מסב את פניו אלי ואומר בלחש: "מה אתה שח, אדוני? בחצות הלילה כבר לא היתה בין החיים".

כיצד ניתן ליצור מערכת **א-בינארית** למעורר
הריח, משהו שאינו מסתכם בשני קצוות אלא
דווקא מתאפיין ברובדיות, בעומקים
וב-"תלת-ממדיות"?

Seductresses resemble prostitutes in their lack of sexual morals. They differ from them in that, whereas prostitutes tend to be characterized as ugly, promiscuous, and unlovable, seductresses are beautiful, discriminating, and (while heartless themselves) heart-breakers (*femmes fatales*). In the olfactory scheme of things, seductresses are associated with heavily sweet and spicy odors; the sweetness of the scent signifying their beauty and attraction, and the spiciness and heaviness, their exotic status and overwhelming powers of fascination. “Put on your silks; and piece by piece/Give them the

by connotations of underlying danger.

The primary negative olfactory characteristics ascribed to the other in different cultures are: (a) foul, (b) dangerously fragrant, and (c) inodorate. The foul other is immediately and obviously repellent. The dangerously fragrant other is a "sweet deceiver," apparently attractive yet fundamentally destructive of one's integrity.

(O. J. Schreier, 1974, p. 100)

עמ 158 קלסן

מה לדעתכן עומד מאחורי דמות הפתיינית?
מהו הריח האמיתי שלה בעיניכן?
בעיניי התפיסה המערבית?

**האם מהותה היא הריח או שהריח מסתיר
משהו עמוק יותר?**

האם זה בא לידי ביטוי בסיפורו של קאלוינו,
האם הגבר עוקב אחרי הפתיינית האבודה -
מהו הנרטיב לדעתכן?

מי הפתיינ.ית ברומן של סראו?

main class are characterized as strong smelling, is evident in Suda culture. The odor of the other in these cases signifies not only the disorder of the other, but also the *power* of the other to cause disorder.

The Suda offer an instance of a society in which the odors attrib-

certain odors, such as that of urine, tend to be universally disliked, cultural norms can make these odors a matter of indifference or even of appeal. Just as “beauty is in the eye of the beholder,” so “fragrance is in the nose of the smeller.”

With this in mind, let us turn to the rigorous olfactory class divi-